EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.11.2016.
COM(2016) 900 final

2016/0358 (NLE)

Prijedlog

MIŠLJENJA VIJEĆA

o programu gospodarskog partnerstva koji je dostavio Portugal

2016/0358 (NLE)

Prijedlog

MIŠLJENJA VIJEĆA

o programu gospodarskog partnerstva koji je dostavio Portugal

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013.[1] o zajedničkim odredbama za praćenje i procjenu nacrta proračunskih planova i osiguranju smanjenja prekomjernog deficita država članica u europodručju, a posebno njezin članak 9. stavak 4.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Cilj Pakta o stabilnosti i rastu jest osigurati proračunsku disciplinu u cijeloj Uniji te se njime određuje okvir za sprečavanje i smanjenje prekomjernih državnih deficita. Temelji se na cilju zdravih javnih financija kao sredstvu za poboljšanje uvjeta za stabilnost cijena i za snažni održivi rast temeljen na financijskoj stabilnosti, čime se podupire ostvarivanje ciljeva Unije u pogledu održivog rasta i zapošljavanja.

(2) Uredbom (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o zajedničkim odredbama za praćenje i procjenu nacrta proračunskih planova i osiguranju smanjenja prekomjernog deficita država članica u europodručju utvrđuju se odredbe za poboljšano praćenje proračunskih politika u europodručju i osiguranje usklađenosti nacionalnih proračuna sa smjernicama za ekonomsku politiku izdanima u kontekstu Pakta o stabilnosti i rastu i europskog semestra. Budući da same proračunske mjere možda neće biti dovoljne kako bi se osiguralo trajno smanjenje prekomjernog deficita, možda će biti potrebne dodatne mjere politika i strukturne reforme.

(3) U članku 9. Uredbe (EU) br. 473/2013 utvrđuju se modaliteti programâ gospodarskog partnerstva koje države članice europodručja podnose u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita. Pri utvrđivanju plana mjera kojima se doprinosi učinkovitom i trajnom smanjenju prekomjernog deficita u programu gospodarskog partnerstva potrebno je navesti prije svega glavne fiskalno-strukturne reforme, a osobito one koje se odnose na oporezivanje, mirovinski i zdravstveni sustav te proračunske okvire, što će biti ključno za pravovremeno i trajno smanjenje prekomjernog deficita.

(4) Vijeće je 2. prosinca 2009. u skladu s člankom 126. stavkom 6. Ugovora donijelo odluku o pokretanju postupka u slučaju prekomjernog deficita za Portugal. U listopadu 2012. i zatim u lipnju 2013. Vijeće je donijelo revidirane preporuke u skladu s člankom 126. stavkom 7. Ugovora u kontekstu postupka u slučaju prekomjernog deficita pokrenutog prije stupanja na snagu Uredbe (EU) br. 473/2013. U skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 472/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od

[1] SL L 140, 27.5.2013., str. 11.

21. svibnja 2013. o jačanju gospodarskog i proračunskog nadzora država članica europodručja koje su u poteškoćama ili kojima prijete ozbiljne poteškoće u odnosu na njihovu financijsku stabilnost, Portugal je izvješća dostavljao u okviru programa makroekonomske prilagodbe i stoga nije bio obvezan dostaviti program gospodarskog partnerstva u lipnju 2013. nakon što je preporuka revidirana u skladu s člankom 126. stavkom 7. Ugovora. Vijeće je 12. srpnja 2016. donijelo odluku u skladu s člankom 126. stavkom 8. Ugovora u kojoj je utvrđeno da Portugal nije poduzeo učinkovito djelovanje za smanjenje prekomjernog deficita do 2015. Vijeće je zatim 8. kolovoza 2016. u skladu s člankom 126. stavkom 9. Ugovora pozvalo Portugal da poduzme mjere za smanjenje deficita koje se smatraju potrebnima za ispravljanje stanja prekomjernog deficita do 2016. U odluci Vijeća kojom se poziva na smanjenje prekomjernog deficita u skladu s člankom 126. stavkom 9. navedeno je i da bi Portugal, s obzirom na program makroekonomske prilagodbe, trebao do 15. listopada 2016. dostaviti program gospodarskog partnerstva u skladu s člankom 9. stavkom 3. i člankom 17. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 473/2013.

(5) Portugal je 21. listopada 2016. Komisiji i Vijeću dostavio program gospodarskog partnerstva u kojem se navode prije svega fiskalno-strukturne reforme kojima je cilj osigurati učinkovito i trajno smanjenje prekomjernog deficita. Program gospodarskog partnerstva sadržava fiskalne strukturne mjere usmjerene na ispunjavanje zahtjeva Vijeća iz odluke donesene u skladu s člankom 126. stavkom 9., uključujući mjere u pogledu fiskalnih i proračunskih okvira te mirovinskog i zdravstvenog sustava. Dokument sadržava i mjere usmjerene na jačanje konkurentnosti i dugoročnog održivog rasta u skladu s preporukama Vijeća upućenima Portugalu u kontekstu europskog semestra. Konkretno, fiskalno-strukturne mjere koje Portugal planira sljedeće su: i. provođenje revizije rashoda; ii. povećanje transparentnosti javno-privatnih partnerstva; iii. poboljšanje financiranja i održivosti sektora socijalne sigurnosti i iv. poboljšanje učinkovitosti i održivosti zdravstvenog sektora. Može se očekivati da će se tim mjerama, ako se učinkovito provedu, doprinijeti trajnom smanjenju prekomjernog deficita Portugala.

(6) Može se očekivati da će se strogim izvršenjem proračuna, uključujući zamrzavanjem intermedijarne potrošnje, ostvariti fiskalni napor koji je Vijeće zatražilo za 2016. i osigurati smanjenje stvarnog deficita unutar roka. Međutim, i dalje postoje rizici za pravodobno i trajno smanjenje, posebno zbog posljedica neposrednog učinka potencijalne potpore bankama. Čak i uz pretpostavku potpunog izvršenja proračuna za 2017. u skladu s proračunskim ciljevima iz Nacrta proračunskog plana Portugala za 2017., planirana strukturna prilagodba za 2017. upućivala bi na rizik od određenog odstupanja od potrebnog kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2017. Procjena na temelju Komisijine jesenske prognoze 2016. upućuje, naprotiv, na rizik od značajnog odstupanja od kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja.

(7) Za tekuće revizije rashoda može se očekivati da će doprinijeti održavanju fiskalne održivosti u srednjoročnom razdoblju jer će se njima utvrditi povećanja učinkovitosti i fiskalne uštede u javnoj upravi i sektoru državnih poduzeća te bi se njihovom brzom provedbom u konačnici smanjile njihove potrebe za prijenosima iz državnog proračuna. Budući da su revizije započele tek nedavno, ukupne dosad utvrđene potencijalne uštede još su relativno umjerene (oko 0,1 % BDP-a u trogodišnjem razdoblju za reviziju rashoda prema nacrtu proračunskog plana za 2017.). Doprinos tih revizija suočavanju s izazovom fiskalne održivosti morat će se pažljivo pratiti.

(8) Nakon nedavnih poboljšanja, revizijom Zakona o javnoj nabavi, — koja je trebala biti završena do kraja 2016. —, mogla bi se povećati učinkovitost zahvaljujući većoj transparentnosti u pogledu javno-privatnih partnerstva i koncesija. Istovremeno se i u okviru programa gospodarskog partnerstva očekuje povećanje transparentnosti u pogledu javno-privatnih partnerstva i koncesija na regionalnoj i lokalnoj razini te u pogledu ugovorâ o koncesiji za lučke terminale. Međutim, u programu gospodarskog partnerstva nema nikakvih naznaka učinka tih reformi na proračunski saldo.

(9) U pogledu mjera za poboljšanje financiranja i održivosti sustava socijalne sigurnosti, nadležna tijela planiraju postupno smanjiti na nulu izvanredne prijenose iz državnog proračuna do 2019. u skladu s daljnjim gospodarskim oporavkom. Istovremeno, Portugal planira ponovnu procjenu održivosti i prikladnosti mirovinskog sustava te namjerava zadržati neutralan učinak mogućih mjera na fiskalno stanje. Još uvijek postoje izazovi u pogledu održivosti u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju, a u programu se u pogledu trenutačno planirane sveobuhvatne studije o diversifikaciji izvora financiranja i drugim mjerama ne pruža dovoljno informacija o tome kako se suočiti s takvim izazovima.

(10) Konačno, mjere za poboljšanje učinkovitosti i održivosti zdravstvenog sektora, uključujući jačanje transparentnosti i revizija te provođenje revizije sporazuma i podugovora, iako upućuju na pravi smjer, još nisu u cijelosti određene i još nisu dostavljene dostatne informacije o konkretnom budućem povećanju učinkovitosti osim onih utvrđenih u reviziji rashoda. Očekuje se da će se novom linijom financiranja u okviru nacionalnog zdravstvenog sustava, koja se odnosi na novi porez na zaslađena pića, u zdravstvenom sustavu ostvariti dodatni godišnji prihod od 80 milijuna EUR.

DONIJELO JE SLJEDEĆE MIŠLJENJE:

Program gospodarskog partnerstva Portugala koji je dostavljen Komisiji i Vijeću dana 21. listopada 2016. sadržava općenito prikladan skup fiskalno-strukturnih reformi kojima se pridonosi učinkovitom i trajnom smanjenju prekomjernog deficita, kao nastavak Nacionalnog programa reformi i Programa stabilnosti Portugala. Konkretno, programom gospodarskog partnerstva potvrđuje se plan fiskalnih i drugih strukturnih reformi sadržanih u nacionalnom programu reformi i pružaju dodatni podaci o provedbi nekih od tih mjera od njegova podnošenja te o rokovima za praćenje. Istovremeno, neke se preporuke Vijeća još uvijek samo djelomično temelje na konkretnim mjerama, osobito one koje se odnose na održivost sustava socijalne sigurnosti. Komisija i Vijeće pratit će provedbu reformi u kontekstu europskog semestra i nadzora nakon završetka programa.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik